

“Κυριακή προ των Φώτων” στο Μετόχι της Ι.Μ. Κύκκου

/ [Ιερές Μονές](#)

Κεκλεισμένων των θυρών, λόγω των περιοριστικών μέτρων για την αποφυγή εξάπλωσης της πανδημίας του κορωνοϊού, τελέστηκε χθες πρώτη Κυριακή του νέου έτους και «Κυριακή προ των Φώτων», η θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Προκοπίου, Μετόχι της Ιεράς Μονής Κύκκου στην Λευκωσία. Της λατρευτικής συνάξεως, η οποία μεταδιδόταν απευθείας τηλεοπτικά από την κρατική τηλεόραση, προεξήρχε ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Αλέξιος Κυκκώτης, με τη συμμετοχή των διακόνων Ιακώβου και Θεοχάρη.

Τον θείο λόγο εκήρυξε ο Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας κ. Νίκος Νικολαΐδης, ο οποίος λαμβάνοντας αφορμή από τον πρώτο στίχο της σημερινής ευαγγελικής περικοπής, αναφέρθηκε στη σημασία του όρου «Ευαγγέλιον». Όπως επεσήμανε, ο όρος αυτός, «διασημαίνει τη χαρμόσυνη και μεστή ελπίδας αγγελία. Και αυτή η διαδήλωση απευθύνεται και αφορά κυρίως τον άνθρωπο, αλλά και την κτίση και αποβλέπει στο κεφάλαιο της σωτηρίας τους».

Ο κ. Νικολαΐδης αφού αναφέρθηκε «στα φοβερά και υπέροχα προσόντα, με τα οποία ο Θεός προίκισε τον άνθρωπο», μίλησε για την βιωτή στον Παράδεισο της τρυφής, αλλά και για την προπατορική αστοχία, «η οποία δεν ήταν ηθική παράβαση, αλλά οντολογική πτώση, υπό την έννοια, ότι ο άνθρωπος απέκοπτε την ζωτική κοινωνία του με τον Θεό, θέλοντας να γίνει θεός, χωρίς τον Θεό και κατά του Θεού».

«Έτσι, άρχισε ένας ανελέητος ξεπεσμός του ανθρωπίνου προσώπου, τον οποίο θα χαρακτηρίσει ο Μέγας Βασίλειος, ως πέτρα επιταχυνόμενη στον κατήφορο», πρόσθεσε, για να συμπληρώσει ότι «δυστυχώς, η όλη αναστροφή τους είχε ως πλοηγό της τον «ἄδόκιμον νοῦν» (Ρωμ. α΄ 28), ώστε να μην μπορούν να διακρίνουν την αλήθεια από την πλάνη».

«Πώς θα μπορούσε να ανατραπεί το τραγικό αυτό κατάντημα των ανθρώπων», αναρωτήθηκε ο ελλογιμώτατος Καθηγητής για να τονίσει ότι «από πλευράς

ανθρωπίνης ήταν τούτο αδύνατο. Και είναι γι' αυτό τον λόγο, που ανάμεσα και στον εθνικό κόσμο υπήρξαν και φωτισμένες από τον Θεό προσωπικότητες, οι οποίες διέβλεπαν και διακήρυτταν το ερχομό ενός μοναδικού Λυτρωτή».

Φέρνοντας ως παραδείγματα την απολογία του Σωκράτη και τον «Προμηθέα Δεσμώτη» του Αισχύλου, μέσα από τα οποία «εικονίζεται η ταλαιπωρία, ένεκα της πτώσης, της ανθρωπότητας, αλλά και διαδηλώνεται η λύτρωσή της μόνο από τον αναμενόμενο Θεάνθρωπο Χριστό», υπογράμμισε ότι «ο Θεός, «πολυμερώς και πολυτρόπως» και, προπάντων, διά μέσου της παλαιάς οικονομίας του, αφήνει έντονη τη μαρτυρία της έλευσής του».

«Μόνο, λοιπόν, ο Θεός μπορούσε να κάνει την ανατροπή των κακών πραγμάτων και να αναδομήσει τον άνθρωπο και την κτίση», τόνισε, για να επισημάνει εμφαντικά, κλείνοντας τον λόγο του ο κ. Νικολαΐδης, ότι «αυτή την ιερή παρακαταθήκη, ως μήνυμα ζωής, την κατέχει, τη διαφυλάττει, αλλά και την παραδίδει η Εκκλησία μας και στον καθένα από μας. Και ζητεί το Ευαγγέλιο του Χριστού, που είναι ο ίδιος ο Χριστός, να αποτελέσει, όχι τη γνωσιολογική, αλλά την εμπειρική ζωή του καθενός μας».

Λουκάς Α. Παναγιώτου

ΚΗΡΥΓΜΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ
«ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ»
ΜΕΤΟΧΙ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

«Ἀρχή τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. α΄1).

Εἶναι περιεκτικός, ἀλλά καὶ πολυσήμαντος ὁ λόγος αὐτός τοῦ Εὐαγγελιστῆ Μάρκου. Αποτελεῖ τὸ προοίμιο καὶ τὴ συμπερίληψη τοῦ ὅλου Εὐαγγελίου τοῦ. Ὅτι, δηλαδή, ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ διακήρυξη συνιστᾷ τὸ θεμέλιο καὶ τὸ περιεχόμενο σύνολο τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ.

Ὁ ὅρος «Εὐαγγέλιον» διασημαίνει τὴ χαρμόσυνη καὶ μεστή ἐλπίδας ἀγγελία. Καὶ αὐτὴ ἡ διαδήλωση ἀπευθύνεται καὶ ἀφορᾷ κυρίως τὸν ἄνθρωπο, ἀλλά καὶ τὴν κτίση καὶ ἀποβλέπει στο κεφάλαιο τῆς σωτηρίας τους.

Ἐβλεπαν οἱ Ἀγγελικὲς Δυνάμεις τὸν Θεό, διερμηνεύει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, νὰ δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ θαύμαζαν, λέγοντας, ὅτι ὁ Θεός κατασκευάζει «ἄλλον θεόν». Φοβερά, ἐπομένως, τὰ προσόντα καὶ υπέροχα, με τὰ ὁποῖα ὁ Θεός προίκισε τὸν ἄνθρωπο. Τὸν κατέστησε ἐξάίρετο, ἀλλά καὶ μοναδικό δημιούργημα, μέσα στὸν Παράδεισο τῆς τρυφῆς.

Καὶ τι ἦταν ὁ Παράδεισος, ἐρωτᾷ καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Ἦταν ἓνα «θεῖον χωρίον, φυτοῖς ἀειθαλέσι κομῶν, φωτός ἔμπλεος, εὐωδίας πλήρης».

Ὡστόσο, αὐτὴ τὴν εκπληκτικὴ δημιουργία καὶ θέση τοῦ ἀνθρώπου ἔβλεπε καὶ ὁ «βάσκανος οφθαλμός» τοῦ σατανά. Καὶ ἀποπειράθηκε καὶ «ἔτρωσεν -ὦ τῆς ἐμῆς εὐκολίας καὶ τῆς ἐκείνου κακίας- εἰσέχεε τῇ ψυχῇ τὸν ἰόν (τὸ δηλητήριο), (οπότε) περιεβαλόμεθα τὸν ζόφον ὡς ἱμάτιον, φεῦ, καὶ ὡς διπλοῖδα τὸ σκότος ἐνεδεδύμεθα», ἐπεξηγεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς.

Καὶ, δυστυχῶς, ἀπὸ τότε, μετὰ τὴν προπατορικὴ ἀστοχία, ἡ ὁποία δὲν ἦταν ἠθικὴ παράβαση, ἀλλὰ ὀντολογικὴ πτώση, ὑπὸ τὴν ἐννοία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπέκοπτε τὴ ζωτικὴ κοινωνία τοῦ με τὸν Θεό, θέλοντας νὰ γίνῃ θεός, χωρὶς τὸν Θεό καὶ κατὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι, ἀρχισε ἓνας ἀνελέητος ξεπεσμός τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τὸν ὁποῖο θὰ χαρακτηρίσει ὁ Μέγας Βασίλειος, ὡς πέτρα ἐπιταχυνόμενη στὸν κατήφορο.

Οἱ ἄνθρωποι «ἐματαιώθησαν (πλανήθηκαν) ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία» (Ρωμ. α΄21), θὰ δηλώσει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καὶ θὰ ἐπεξηγήσῃ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι «ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ» με ὁμοιώματα ἀνθρώπων καὶ «πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν» (Ρωμ. α΄23).

Εκτός, ὅμως, ἀπὸ τὴ λατρεία τῆς κτίσης, ἀντὶ τοῦ Κτίσαντος αὐτούς, ταυτόχρονα οἱ ἄνθρωποι παραδόθηκαν σὲ «πάθη ἀτιμίας... τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι» (Ρωμ. α΄27).

Δυστυχώς, η όλη αναστροφή τους είχε ως πλοηγό της τον «ἄδόκιμον νοῦν» (Ρωμ. α'28), ώστε να μην μπορούν να διακρίνουν την αλήθεια από την πλάνη.

Έχοντας αυτά υπόψη, θα διαμηνύσει και ο Προφήτης Ησαΐας, ότι ο κόσμος όλος, έμπλεος από τα κακά παρακολουθήματα της πτώσης του, έμοιαζε με ένα λαό, ο οποίος, βαδίζοντας στην απaráκλητη έρημο των ανομημάτων του, απέκαμε και καθόταν μέσα στο βαθύ σκοτάδι, αναμένοντας τον επικείμενο θάνατό του. Ναι, όλος ο κόσμος ήταν ένας «λαός καθήμενος ἐν σκότει... ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ησ. 9,1).

Ασφαλώς, και δεν είναι του παρόντος να επεκταθούμε στο θέμα τούτο, γιατί ο χρόνος παραμένει συνεσταλμένος.

Αρκούμεστε, ωστόσο, στο να αναφέρομε, ότι, στην κατά τα άλλα σοφή Αθήνα, κατά τη νομοθεσία του Σόλωνα, η γυναίκα ήταν «δούλη του ανδρός και τροφός των τέκνων του». Και ο άνδρας είχε δικαίωμα ζωής ή θανάτου στα παιδιά του, μέχρι της ηλικίας των πέντε ετών. Αλλά και στη συνέχεια, μπορούσε να τα εκποιήσει, πουλώντας τα ως δούλους. Και θα σχολιάσει σε επιστολή του γι' αυτό το γεγονός ο Μέγας Βασίλειος: «Εἶδον ἐγὼ σήμερον ἐλεεινὸν θέαμα. Παῖδας ἐλκομένους εἰς τό πρατήριον ὑπὲρ χρεῶν πατρικῶν».

Ανάλογα, αλλά και χειρότερα συνέβαιναν στην κοσμοκράτειρα ένδοξη τότε Ρώμη, όπως οι απαΐσιες, μέχρι θανάτου, μονομαχίες ανθρώπων ή τα αποτρόπαια έθιμά τους, κατά τα οποία αναρτούσαν σε πασσάλους δούλους, ώστε, καϊόμενοι, να φωτίζουν, ως λαμπάδες, τα οργιαστικά θυέστεια δείπνα τους.

Και γι' αυτό τον λόγο, θα υποβάλει έγγραφη διαμαρτυρία ο εκκλησιαστικός φιλόσοφος Τερτυλλιανός, για να ελέγξει τους Ρωμαίους Συγκλητικούς, για τους αδικαιολόγητους διωγμούς εναντίον των Χριστιανών, λέγοντάς τους, τι κακό έχουν κάνει οι Χριστιανοί και τους διώκουν; Μήπως δεν είναι καλοί πολίτες; Δεν στρατεύονται; Δεν πληρώνουν τους φόρους τους; Δεν αγαπούν τις γυναίκες και τα παιδιά τους; Για να τους επερωτήσει: «Ποιος από εσάς, τελικά, είναι αθώος από το αίμα του παιδιού του;».

Έτσι, πώς θα μπορούσε να ανατραπεί το τραγικό αυτό κατάντημα των ανθρώπων; Από πλευράς ανθρωπίνης ήταν τούτο αδύνατο. Και είναι γι' αυτό τον λόγο, που ανάμεσα και στον εθνικό κόσμο υπήρξαν και φωτισμένες από τον Θεό προσωπικότητες, οι οποίες διέβλεπαν και διακήρυτταν το ερχομό ενός μοναδικού Λυτρωτή.

Στην ετυμηγορία του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Αθηνών, που λεγόταν Ηλιαία και αποτελείτο από 10,000 δικαστές, ότι «ἄδικεῖ μὲν Σωκράτης, οὐς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς εἶναι» και «εἰσάγει καινὰ δαιμόνια», διαφθείροντας τους νέους, γι' αυτό και πρέπει να καταδικαστεί σε θάνατο, ο Σωκράτης, όχι μόνο δεν αρνείται την κατηγορία, αλλά την ενισχύει, λέγοντας: «Τόν λοιπόν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινά ἄλλον ὁ θεός ἐπιπέμψει, κηδόμενος ὑμῖν», εννοώντας, ασφαλώς, τον απεσταλμένο και ερχόμενο Θεάνθρωπο Χριστό.

Και επιπρόσθετα, σ' αυτά, είναι χαρακτηριστικό και το μήνυμα, το οποίο διαδηλώνει ο Αισχύλος στον «Προμηθέα Δεσμώτη» του, όταν ο Δίας στερεώνει σταυρικά στον βράχο τον Προμηθέα για το ανόμημά του, ανοίγοντας το στέρνο του, ώστε να κατατρώνονται τα εντόσθιά του από ένα αρπακτικό όρνεο.

Και στην προσμονή του Προμηθέα για λύση των δεινών του, ο αγγελιαφόρος Ερμής τού διαμηνύει: «Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μή τί προσδόκα, πρίν ἄν Θεόν τις διάδοχος τῶν σῶν πόνων φανῇ».

Και εδώ, ασφαλώς, εικονίζεται η ταλαιπωρία, ένεκα της πτώσης, της ανθρωπότητας, αλλά και διαδηλώνεται η λύτρωσή της μόνο από τον αναμενόμενο Θεάνθρωπο Χριστό.

Έτσι, ο Θεός, «πολυμερώς και πολυτρόπως» και, προπάντων, διά μέσου της παλαιάς οικονομίας του, αφήνει έντονη τη μαρτυρία της έλευσής του. Για να συνοψίσει και συμπεριλάβει το βιβλικό κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, ότι αυτός ο Χριστός αποτελεί «τήν προσδοκία (όλων) τῶν ἐθνῶν» (Γεν. 49,10).

Και αυτό το διάγγελμα θα το επαυξήσει ο χορός των Προφητών, με επικεφαλής τον Ησαΐα, ο οποίος και παρήγορα θα διασαλπίσει: «Ναι, μεν ο λαός είναι ο καθήμενος εν σκότει και εν χώρα και σκιά θανάτου», ωστόσο, αυτός ο λαός, όλος ο κόσμος, θα δει φως μέγα και γι' αυτόν θα ανατείλει ο ήλιος της ελπίδας και της δικαιοσύνης. Έτσι, θα επανατονίσει ο Προφήτης: «Ίσχύσατε χεῖρες ἄνειμένοι καί γόνατα παραλελυμένα» (Ησ. 35,3).

Και, μαζί με τον άνθρωπο, θα πανηγυρίσει για την ελευθερία της και η κτίση. Ναι, «καί αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπό τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τήν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. η'21).

Και αυτό, ακριβώς, διαμηνύει και ο Ιερός Δαμασκηνός και διθυραμβικά η Εκκλησία μας αυτές τις μέρες μελωδεί: «Ελευθέρα μέν ἡ κτίσις γνωρίζεται, υἱοί δέ φωτός (αποβαίνουν) οἱ πρίν ἐσκοτισμένοι».

Και από εδώ αφορμώμενος, και ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός θα διαλαλήσει: «Πήγες εις το Μεσολόγγι την ημέρα του Χριστού, μέρα π' άνθισαν οι λόγγοι για τη δόξα του Θεού».

Αυτό, επομένως, είναι το ηδύμολπο Ευαγγέλιο, το οποίο συνοπτικά, αλλά και μεστά διαγγέλλει σήμερα ο Μάρκος.

Μόνο, λοιπόν, ο Θεός μπορούσε να κάνει την ανατροπή των κακών πραγμάτων και να αναδομήσει τον άνθρωπο και την κτίση.

Και τούτο το σωτήριο γεγονός, πόσο εύστοχα συνοψίζεται στο βιβλίο της Αποκαλύψεως, με το θεόρρητο μήνυμα: «Ίδού καινά ποιῶ πάντα» (Απ. κα'5).

Και αυτή η καινότητα ζωής ευρίσκει τη διαχρονική κατάφαση και πραγμάτωσή της στο πρόσωπο και το έργο του Χριστού.

Αυτή την ιερή παρακαταθήκη, ως μήνυμα ζωής, την κατέχει, τη διαφυλάττει, αλλά και την παραδίδει η Εκκλησία μας και στον καθένα από μας. Και ζητεί το Ευαγγέλιο του Χριστού, που είναι ο ίδιος ο Χριστός, να αποτελέσει, όχι τη

γνωσιολογική, αλλά την εμπειρική ζωή του καθενός μας.